

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 1. Vtrum ignorantia antecedens, quando est causa operis, faciat opus
inuoluntarium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

D V B I V M I I
Virum Ignorantia Antecedens, quando est causa operis, faciat opus involuntarium?

46

Respondeo & Dico Primò, Ignorantia Antecedens, id est, ea quæ prorsus est involuntaria, quando est causa operis, facit absolute involuntariū. Ita D. Thomas hoc loco & Damascenus lib. 2. de Fide, cap. 24. cum ait: *Hic quod per ignorantiam fit, est spontaneum, si ignorantia causam non dedimus.* Et Nemesius lib. de homine, cap. 31. iisdem verbis.

Ratio est, Quia id quod ex ignorantia involuntaria fit, nihil habet voluntarij, & præterea voluntati repugnat: ergo &c. Quod nihil voluntarij habeat, probatur; neque enim est in seipso volitum, cum non sit cognitum: neque est etiam volitum in sua causa, nempe in ipsa ignorantia; quia hæc est omnino involuntaria. Quare opus illud neque directè, neque indirectè est voluntarium. Quod etiam repugnet voluntati, saltem implicite, patet: nam voluntas sic est disposita, vt si sciret, nollet; vnde postea cum scierit, dolet; quod est signum involuntarij, vt docet Aristoteles lib. 3. Ethic. cap. 1. Talia sunt omnia, quæ homines per ignorantiam inculpata faciunt; siue sit ignorantia iuris, siue facti.

Hic tamen aduerte, Id quod per ignorantiam antecedentem fit, esse involuntarium secundum eam rationem, easque circumstantias, secundum quas ex ignorantia procedit; non autem secundum alias; vt docent Damascenus & Nemesius supra. Sic Iudas involuntariè cognouit Thamar suam nurum, quatenus erat nurus; vnde non commisit incestum coram Deo: tamen commisit fornicationem; quia sciebat esse non suam; & ita voluntariè cognouit, vt non suam: involuntariè vt nurum. Ignorantia enim non facit, vt actus secundum omnem rationem & circumstantiam consideratus, sit involuntarius; sed solum secundum eam rationem & circumstantiam, secundum quam ab ea procedit. Vide Almainum c. 4. Tract. 1. Moralium. Et Alfonso à Castro lib. 4. de potestate legis pœnalis cap. 14.

Petes, Quomodo ignorantia dicitur causare involuntarium? Respondeo, Occultando obiectum vel alias circumstantias; & consequenter efficiendo vt homo solum videat id, quod voluntati placet, non videat quod displicet; & sic iudicet esse amplectendum, quod aliàs non iudicaret. Itaque est causa operis, quatenus facit intellectum errare in iudicio practico, & interdum etiam in speculatiuo: vt cum Iacob putaret Liam esse Rachelem, eò quod ignoraret esse Liam: tunc enim habebat iudicium speculatiuum falsum, nempe, Hæc est vxor meâ.

Dices, Involuntarium est quod voluntati repugnat & displicet: atqui ignorantia non est causa, vt opus voluntati displiceat: ergo ipsa non facit involuntarium.

Respondeo Negando Consequentiam; Ignorantia enim dicitur facere involuntarium, quia est causa operis, quod voluntati displicet; quamuis non sit causa displicentia. Itaque facit involuntarium materialiter. Id autem quod est causa

cur opus voluntati displiceat, facit involuntarium formaliter; hoc autem est vel conditio operis naturâ suâ repugnans voluntati, vel libertas voluntatis pro arbitrio aliquid nolens.

Aduerte tamen, Ab ignorantia provenire vt opus formaliter sit non voluntarium: quia etsi ignorantia non sit causa, cur opus displiceat voluntati, est tamen directè causa, cur actu non placeat, siue cur actu non sit volitum; ac proinde cur sit non voluntarium; vt colligitur ex ijs quæ circa art. 1. dicta sunt.

Dico Secundò, Ignorantia antecedens non minuit voluntarium, sed omnino tollit. Patet, quia facit, vt opus absolute sit non voluntarium.

D V B I V M I I

Virum Ignorantia Consequens non affectata, quando est causa operis, faciat Involuntarium?

Respondeo & Dico Primò, Ignorantia consequens non affectata facit actum, cuius ipsa est causa, absolute voluntarium; secundum quid involuntarium. Patet ex Auctoribus supra citatis.

Prior pars probatur, Quia etsi ille actus non sit directè, & in se voluntarius; tamen est voluntarius indirectè, scilicet in causa sua, quæ est ignorantia voluntaria. Quod enim ex causa voluntaria fit, absolute voluntarium censetur. Vnde hæc ignorantia non excusat à tota culpa.

Alter pars probatur, Quia qui ex tali ignorantia operatur, ita est animo affectus, vt si sciret, nollet facere: ergo saltem ex parte involuntariè facit; cuius signum est, quod statim ac scierit, quid fecerit, doleat.

Dices Primò, Hæc ignorantia facit opus voluntarium: ergo non facit involuntarium. Consequentia patet, quia hæc non possunt ab eadem causa proficisci, cum sint contraria.

Respondeo Negando Consequentiam, Quia sub diuersa ratione facit vtrumque. Facit enim voluntarium non per seipsam, sed ratione suæ causæ, per quam & ipsa ignorantia est voluntaria: non enim opus est voluntariū quia ex ignorantia; sed quia ex voluntaria ignorantia. Involuntariū autem facit secundum seipsam quidem, sed solum per accidens & materialiter; quatenus est causa operis quod voluntati displicet. Simili modo metus facit, vt opus sit absolute voluntarium; & tamen facit etiam ex parte involuntarium. Ad confirmationem, voluntarium absolute, & involuntarium ex parte, non sunt contraria: vnde possunt in eundem actum conuenire, & ab eadem causa. Nam voluntas ipsa directè est causa vtriusque, etsi per diuersos actus, à quibus hæc denominatio alicui vni actui conuenit: aliunde enim habet actus quod dicatur voluntarius, aliunde quod involuntarius; vt patet ex dictis.

Dices Secundò, Ad voluntarium requiritur, vt fiat cum cognitione; vt patet ex dictis art. 1. Atqui cum aliquid sit ex ignorantia, deest cognitio eius quod fit: ergo non censetur voluntarium.

Respondeo, Quando aliquid est voluntarium non in se, sed in causa tantum, sufficit in causa esse illud cognitum & confusè. Itaque cum hic

E ignorantia

48.
 Ignorantia non affectata facit voluntarium secundum quid involuntarium.

Iudas vt accessit ad Thamar.

47
 Quo modo ignorantia sit causa involuntarij.

Iacob vt accessit ad Liam.